

Szakmai beszámoló a „Translating Minorities and Conflict in Literature” c. konferencián való részvételről

Intézmény, kar, szak:	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Néderlandisztika Szak
Név:	Gracza Krisztina Orsolya
Témavezető:	Dr. Réthelyi Orsolya, habilitált egyetemi docens
Doktori disszertáció címe:	Az európai monokultúra erőpróbája: Az európai irodalmi tér diverzifikációjával foglalkozó politika lehetséges útirányai. A magyar irodalom kiadása Hollandiában a rendszerváltás után (1989-2019)
Konferencia címe:	Translating Minorities and Conflict in Literature
Szervező	Universidad de Córdoba, Università degli studi di Trieste
Időpontja	2021. június 11. 10:30
Helyszíne:	online
Konferencia előadásának címe:	A banished aristocrat returns: the international travels of Miklós Bánffy's <i>Transylvanian Trilogy</i>

Szakmai beszámoló

Doktorandusz hallgatóként fontosnak tartom, hogy rendszeresen beszámoljak kutatásom fázisairól, az elért eredményekről, az esettanulmányokról. A hazai közönség mellett ugyanolyan fontos a nemzetközi kutatói életben való részvétel, a saját kutatás bemutatása a külföldi kollégáknak. Erre adott kiváló lehetőséget a Córdobai Egyetem ill. Triesti Egyetem által szervezett Translating Minorities and Conflict in Literature c. konferencia, amely eredetileg 2020 júniusában került volna megrendezésre, de a kialakult járványügyi helyzet miatt a szervezők a halasztás mellett döntöttek. Sokáig bizonytalan volt, hogy egy év múlva meg lehet-e szervezni a konferenciát jelenléti részvétellel, de végül online rendezték meg a konferenciát.

A konferencia második napján a reggeli Interconnections between centre and periphery c. szekcióban került sor az előadásomra. Gróf Bánffy Miklós *Erdélyi Történetéről* szóló esettanulmányomat mutattam be a nemzetközi közönségnek: a mű útja a különböző fordítások tekintetében. Bánffy Miklós a már elcsatolt Erdélyben, az ottani magyar kisebbség tagjaként írta a trilógiát, amely különös utat járt be, hiszen idegen nyelvre elsőként a gróf lánya, Gróf Bánffy Katalin fordította le az 1980-as években. Az angol nyelvű fordításnak köszönhetően új utak nyíltak meg a rég elfeledett mű előtt a 21. században. Az újrafelfedezés beindította a többi nyelvre való

fordítás folyamatát: a mű ezután spanyol, francia, német, olasz, kínai, holland és legutóbb román nyelven is megjelent. Előadásomban különös figyelmet fordítottam a holland nyelvű fordítás keletkezésére, amely a többi fordítással ellentétben részenként kerül kiadásra. Az első részt (*Megszámláltattál...*) 2012-ben adták ki, míg a második részre hét évet kellett várnia a holland nyelvű közönségnek: az *És hijjával találtattál...* 2019 novemberében került a könyvesboltok polcára és a harmadik rész (*Darabokra szaggattatol*) fordítása jelenleg is zajlik.

Érdekes egybeesés a konferencia témájával, hogy a legújabb fordítás román nyelven keletkezett: Marius Tabacu műfordító munkája a Román Kulturális Intézet gondozásában és a Balassi Intézet közreműködésével került kiadásra több éves várakoztatás után 2019-ben. Habár fordításszociológiai szempontból is említésre méltó a fordítás, hiszen két periferiális nyelv (magyar és román) között történt kulturális transzfer kapcsolat, mégis mindenképpen érdemes megvizsgálni a keletkezések időpontjait. Gróf Bánffy Miklós a magyar kisebbség tagjaként 1934 és 1940 között adta ki az akkor már Romániához tartozó Kolozsváron művét, amely több mint 80 év elteltével érkezett meg a román nyelvű közönséghez – ott, ahol a mű elsőként jelent meg.

Előadásom után lehetőség nyílt egy rövid, közös beszélgetésre, amelyet a szekció vezetője Luc van Doorslaer, a Leuveni Katolikus Egyetem valamint a Tartui Egyetem professzora vezetett. Több érdekes téma is felmerült, többek közt Bánffy művének külföldi kiadóival kapcsolatban (mekkorák ezek a kiadók, milyen a profiljuk, stb.) illetve a kutatási irányomat illetően is (magyar nyelvről holland nyelvre való fordítások esetleges bővítése az angol nyelvű fordításokkal). Összességében tehát nem csak tapasztalatot szereztem azzal, hogy a magyar-holland irodalmi kapcsolatokról angol nyelven adtam elő egy nemzetközi közönségnek, hanem közös beszélgetés új szemszögből is megvilágította a kutatásomat, amit a későbbiekben beépíthetek a doktori kutatásomba.

Other translations

Timeline of translations:

- 1999: *The House of the Dead* (Hungarian)
- 2002: *Van jure, niet onderdrukt* (Dutch)
- 2009: *Die Kerkhof van de Dood* (German)
- 2010: *Geteld, geteld* (Hungarian)
- 2012: *Megszámláltattál...* (Dutch)
- 2014: *Transzilvánia* (Hungarian)
- 2019: *És hijjával találtattál...* (Dutch)

0018_Krisztina Gracza_A banished aristocr... (9/18)

Krisztina Gr...